

Vantaan Aviaenergia Oy

PL 95

01301, Vantaa

ASIA

Sähköverkkotoiminnan toteutunut oikaistu tulos ja kohtuullinen tuotto toisen valvontajakson 1.1.2008 - 31.12.2011 aikana.

ASIANOSAINEN

Vantaan Aviaenergia Oy

SELOSTUS ASIASTA

Energiamarkkinavirasto antaa toisen valvontajakson (1.1.2008 – 31.12.2011) päätyttyä valvontapäätöksen, jossa vahvistetaan kunkin verkonhaltijan osalta erikseen valvontajakson aikana kertynyt toteutunut oikaistu tulos ja kohtuullinen tuotto. Valvontapäätöksessä vahvistetaan myös se, kuinka suurella euromäärällä valvontajakson aikana kertynyt toteutunut oikaistu tulos ylittää tai alittaa kohtuullisen tuoton ensimmäisen valvontajakson vahvistettu yli- tai alijäämä huomioonotettuna.

Verkonhaltijan on otettava kolmannella valvontajaksolla (1.1.2012 – 31.12.2015) huomioon toisen valvontajakson valvontapäätös määrittäessään siirtopalvelusta perittävien maksujen suuruutta. Toisella valvontajaksolla kertynyt tuoton alijäämä on verkonhaltijan käytettävissä ainoastaan kolmannen valvontajakson aikana ja enintään vastaavalla nimellisellä euromäärällä. Toisella valvontajaksolla kertynyt tuoton ylijäämä ja mahdollinen korkoseuraamus pienentää automaattisesti vastaavalla euromäärällä kohtuullista tuottoa kolmannella valvontajaksolla.

Energiamarkkinavirasto laskee toisen valvontajakson eri vuosina 2008, 2009, 2010 ja 2011 kertyneet toteutuneet oikaistut tulokset yhteen ja vähentää summasta vastaavien vuosien kohtuullisten tuottojen summan. Kohtuullinen tuotto määritetään vuosille 2008, 2009, 2010 ja 2011 valvontajaksoa koskevassa vahvistuspäätöksessä (Dnro 431/424/2007) vahvistettuja periaatteita ja menetelmiä noudattaen.

Vahvistaessaan asianosaisen verkkotoiminnan toteutuneen oikaistun tuloksen ja kohtuullisen tuoton vuosilta 2008 – 2011, Energiamarkkinavirasto ottaa ensimmäiseltä valvontajaksolta vahvistetun asianosaiselle kertyneen tuoton yli- tai alijäämän huomioon seuraavalla tavalla. Mikäli asianosaiselle on kertynyt ensimmäiseltä valvontajaksolta ylijäämää, lisätään tämä ylijäämä (positiivinen luku) verkonhaltijan toiselta valvontajaksolta kertyneeseen alijäämään (negatiivinen luku). Mikäli taas asianosaiselle on kertynyt ensimmäiseltä valvontajaksolta alijäämää, lisätään tämä alijäämä (negatiivinen luku) verkonhaltijan toiselta valvontajaksolta kertyneeseen ylijäämään (positiivinen luku).

Mikäli asianosaisen verkkotoiminnan tuoton ylijäämä vuosilta 2008 – 2011 alittaa ensimmäiseltä valvontajaksolta kertyneen tuoton alijäämän, otetaan kuitenkin huomioon enintään toisen valvontajakson ylijäämää vastaava määrä ensimmäiseltä valvontajaksolta kertyneestä alijäämästä. Mikäli verkonhaltijalle on kertynyt alijäämää sekä ensimmäiseltä että toiselta valvontajaksolta, ei ensimmäisen valvontajakson alijäämää oteta enää huomioon toisen valvontajakson valvontapäätöksessä. Mikäli verkonhaltijalle on kertynyt ylijäämää sähkömarkkinalain vastaisesti sekä ensimmäiseltä että toiselta valvontajaksolta, tulee Energiamarkkinavirasto erillisellä päätöksellä velvoittamaan kyseisen verkonhaltijan korjaamaan menettelynsä ensimmäisen valvontajakson ylijäämän palauttamisesta sähkömarkkinalain mukaiseksi.

Energiamarkkinavirasto on 18.10.2013 päivätyllä kirjeellä varannut asianosaiselle mahdollisuuden antaa lausunto valvontapäätösluonnoksesta ennen päätöksen antamista. Vantaan Avianenergia Oy on lausunut valvontapäätösluonnoksesta 7.11.2013.

VANTAAN AVIANENERGIA OY:N LAUSUNTO

Vantaan Aviaenergia Oy toteaa lausunnossaan sopineensa kirjallisesti asiakkaidensa kanssa liittymisjohdoista ja ottanut vastattavakseen asiakkaidensa liittymisjohtojen käytön, kunnossapidon ja uusimisen käyttöään päättyessä. Kyseiset sopimukset ovat koskeneet myös vuoden 1995 jälkeen rakennettuja liittymisjohtoja. Vantaan Aviaenergia Oy on pitänyt tätä asiakkaidensa kanssa sähkönjakelujärjestelmän käyttövarmuuden ja hallittavuuden kannalta ensiarvoisen tärkeänä. Vantaan Aviaenergia Oy korostaakin lausunnossaan, että sillä on edellä mainituista asiakkaiden liittymisjohdoista täysi taloudellinen vastuu, joten ne tulee huomioida sähköverkon määrässä.

Vantaan Aviaenergia Oy toteaa, että kauko-ohjattavat muuntamot tulee ottaa huomioon käytönvalvontajärjestelmän ja käytönvalvontajärjestelmän viestiverkon arvossa sähköasemakohtaisen lisähinnan mukaisena. Sähköasematonttien osalta Vantaan Aviaenergia Oy katsoo, että kohtuullisen tuoton ja oikaistun tuloksen laskennassa tulee ottaa huomioon yhtiön sähköasematonteista maksama vuokran markkinahinta. Vantaan Aviaenergia Oy on esittänyt, että vuokrataso huomioidaan käyttämällä sähköasematonteille omaa yksikköhintaa.

Korkoseuraamuksen laskennan osalta päätösluonnoksessa sovellettu menetelmä, jossa ensimmäisen valvontajakson alijäämää ei huomioida, on Vantaan Avianenergia Oy:n mukaan virheellinen, epälooginen ja epäoikeudenmukainen. Vantaan Aviaenergia Oy:n mukaan menetelmän perusteella ensimmäiseltä valvontajaksolta syntynyttä alijäämää ei ole mahdollista kerätä takaisin ilman korkoseuraamusta. Tosiasiallisesti asiakkaille syntyy Vantaan Avianenergia Oy:n mukaan korkohyötyä siitä, että ensimmäisen valvontajakson kohtuullinen tuotto otetaan osittain vasta toisella valvontajaksolla. Sovelletussa koronlaskentamenetelmässä korkohyöty tulee Vantaan Aviaenergia Oy:n mukaan asiakkaalle kahteen kertaan. Ensimmäisen valvontajakson alijäämä tulisikin Vantaan Aviaenergia Oy:n mukaan huomioida koronlaskennassa toiselle valvontajaksolle.

PERUSTELUT

Asianosainen harjoittaa sähkömarkkinalain mukaista luvanvaraista sähköverkkotoimintaa ja on siten sähkömarkkinalain (386/1995) 3 §:n 8 kohdassa määritelty verkonhaltija.

Sähkömarkkinalain 3 §:n 6 kohdassa tarkoitettu sähköverkkotoiminta koskee verkkoa, joka on verkonhaltijan hallinnassa ja tosiasiallisessa käytössä. Vahvistuspäätöksen mukaan verkonhaltijan on ilmoitettava Energiavirastolle toisen valvontajakson aikana vuosittain hallinnassaan ja tosiasiallisessa käytössään olevien sähköverkon verkkokomponenttien määrätiedot. Verkon rakennetietoihin ei ole tullut eikä tule sisällyttää verkonhaltijan asiakkaiden lain 3 §:n 3 kohdassa tarkoitettuja liittymisjohtoja, jotka eivät ole verkonhaltijan hallinnassa ja tosiasiallisessa käytössä. Jäljempänä esitetyin perustein verkon rakennetietoihin ei ole tullut eikä tule sisällyttää myöskään sähkömarkkinalain 3 §:n 3 kohdassa tarkoitettuja liittymisjohtoja, jotka ovat verkonhaltijan hallinnassa.

Sähkömarkkinalain 38 c §:n 1 momentin mukaan Energiaviraston tulee 38 a §:ssä tarkoitetun valvontajakson päätyttyä antamallaan päätöksellä velvoittaa verkonhaltija alentamaan pykälän 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen menetelmien perusteella määritettyjä siirtopalvelumaksujaan kuluva valvontajakson aikana sillä määrällä, jolla verkkotoiminnan tuotto on päättyneen valvontajakson kuluessa ylittänyt kohtuullisen tuoton määrän, taikka oikeuttaa verkonhaltija korottamaan siirtopalvelumaksujaan kuluva valvontajakson aikana sillä määrällä, jolla verkkotoiminnan tuotto on päättyneen valvontajakson kuluessa alittanut kohtuullisen tuoton määrän. Jos verkkotoiminnan tuotto on ylittänyt valvontajakson kuluessa kohtuullisen tuoton määrän vähintään 5 prosentilla, on alennettavaan määrään lisättävä korko, joka lasketaan koko alennettavalle määrälle vuotuisena korkona päättyneen valvontajakson ajalta 38 a §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun vahvistuspäätöksen mukaisesti määritetyn oman pääoman koron keskiarvon mukaan.

Hallituksen esityksen HE (127/2004) 38 c §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että valvontajakson päätyttyä Energiaviraston tulee antaa päätös, jossa arvioidaan onko hinnoittelu ollut valvontajakson aikana kokonaisuudessaan säännösten ja 38 a §:n 1 momentin 1 kohdan tarkoittaman vahvistuspäätöksen mukaista. Valvontajakson päätyttyä verkonhaltijan tulee Energiaviraston päätöksen perusteella palauttaa mahdollinen ylituotto siirtopalvelujen hintoja alentamalla asiakkaille. Merkittävässä ylitystapauksessa verkonhaltija maksaa palautettavalle määrälle koron koko sen valvontajakson ajalta, jonka kuluessa tämä ylituotto on kertynyt. Mikäli verkkotoiminnan tuotto alittaa hyväksyttävänä pidettävän tason, voi verkonhaltija vastaavasti kerätä alitusta vastaavan määrän korkeampina siirtopalvelumaksuina seuraavan valvontajakson kuluessa.

Hallituksen esityksen HE (127/2004) 38 c §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu, että verkkohinnoittelun tulee täyttää kokonaisuudessaan säännösten ja 38 a §:n 1 momentin 1 kohdan tarkoittaman vahvistuspäätöksen mukaisuuden vaatimukset koko valvontajakson aikana, mutta yksittäisinä vuosina niistä voi olla poikkeamia. Valvontajaksoon perustuva tarkastelu mahdollistaa verkonhaltijalle pitkäjännitteisemmät suunnittelu- ja toimintamahdollisuudet muun muassa investointien toteuttamiselle sekä antaa paremmat mahdollisuudet huomioida toiminnassa säätilan vaihteluiden aiheuttamat vuotuiset eroavuudet.

Yllä mainitun 38 c §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu myös, että tasoitus tulee toteuttaa yleisenä tasoituksena asiakkaille näitä koskevan hinnoittelun kautta. Verkonhaltijalle on tarkoituksenmukaista antaa mahdollisuus myös kohtuullisen tuoton alittavan määrän tasoitukseen seuraavan valvontajakson kuluessa, koska muussa tapauksessa osa verkkonhaltijoista hinnoittelisi siirtopalvelumaksunsa jatkuvasti varmuuden vuoksi yli hyväksyttävän määrän, jotta tuottotavoite ei jäisi satunnaisen tai ennakoimattoman syyn vuoksi toteutumatta. Kohtuullisen tuoton alittavan määrän tasoitusjakso rajataan seuraavaan valvontajaksoon. Tämän jälkeen tasoittaminen ei tule olla enää mahdollista.

Lisäksi 38 c §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu, että tasoitusjakson pituutta on tarkoituksenmukaista rajoittaa, jotta omistajan tuottovaatimuksen muuttuminen tai verkkonhaltijan omistajanvaihdos eivät johda kohtuullisen tuoton alittavien määrien perimiseen pitkältä ajalta jälkikäteen. Merkittävän ylihinnoittelun ehkäisemiseksi verkkonhaltijan tulee suorittaa palautuksen yhteydessä korkoa palautettavalle määrälle, jos verkkotoiminnan tuotto on ylittänyt valvontajakson kuluessa kohtuullisen tuoton määrän vähintään 5 prosentilla. Palautettavaan määrään lisättävä korko tulee laskea koko palautettavalle määrälle vuotuisena korkona päättyneen valvontajakson ajalta vahvistuspäätöksen mukaisesti määritetyn oman pääoman koron keskiarvon mukaan.

Valvontapäätökseen sovellettava laki

Energiamarkkinavirasto on 13.12.2007 vahvistanut asianosaisen noudatettavaksi toisella valvontajaksoilla 1.1.2008 – 31.12.2011 menetelmät verkkonhaltijan verkkotoiminnan tuoton ja siirtopalvelusta perittävien maksujen määrittämiseksi sähkömarkkinalain (386/1995, jäljempänä sähkömarkkinalaki) 38 a §:n nojalla. Sähkömarkkinalaki on kumottu 1.9.2013 voimaan tulleella sähkömarkkinalailla (588/2013, jäljempänä uusi sähkömarkkinalaki).

Energiaviraston päätöksestä valvontajakson päätyttyä säädetään 1.9.2013 voimaan tulleen sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013, valvontalaki) 14 §:ssä. Valvontalain 40 §:n siirtymäsäännöksen mukaan tilanteessa, jossa ennen valvontalain voimaantuloa annettua vahvistuspäätöstä muutetaan valvontalain 13 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella, valvontalain ja uuden sähkömarkkinalain säännöksiä sovelletaan valvontalain ja uuden sähkömarkkinalain voimaan tullessa kesken olevaan valvontajaksoon kohdistuvaan valvontalain 14 §:n mukaiseen valvontapäätökseen siltä osin kuin päätös koskee vahvistuspäätöksen muutoksen voimaantulon jälkeistä aikaa. Näin ollen valvontalain ja sähkömarkkinalain aineellisoikeudellisia säännöksiä ei sovelleta valvontalain 40 §:ssä tarkoitettussa tilanteessa valvontapäätökseen siltä osin kuin valvontapäätös koskee vahvistuspäätöksen muutosta edeltävää aikaa, vaan tältä osin sovelletaan kumotun sähkömarkkinalain säännöksiä.

Valvontalaissa ei nimenomaisesti ole säädetty siitä, tuleeko valvontapäätökseen, joka koskee valvontajaksoa, joka oli jo päättänyt valvontalain ja uuden sähkömarkkinalain voimaantullessa, soveltaa valvontalain säännöksiä ja uuden sähkömarkkinalain aineellisoikeudellisia säännöksiä vai kumotun sähkömarkkinalain säännöksiä. Valvontapäätös on kuitenkin viimekädessä

mekaaninen laskelma vahvistuspäätöksessä vahvistettujen menetelmien perusteella ja sidottu kyseiseen valvontajaksoon. Valvontalain 40 §:ssä tarkoitettussa tilanteessa on kyse voimassa olevan vahvistuspäätöksen mukaisen menetelmän muuttamisesta. Nyt käsillä olevassa tapauksessa ei ole kyse siitä olisiko toista valvontajaksoa koskevia menetelmiä tullut lain muutoksen johdosta muuttaa, koska toinen valvontajakso on edellä esitetysti jo päättynyt. Viraston on annettava valvontapäätös toista valvontajaksoa koskien, joka on alkanut 1.1.2008. Virasto katsoo, että sanotun valvontalain 40 §:n siirtymäsäännöksen edellyttämä systematiikka sekä lain esitöissä (HE 20/2013 vp, s. 19 ja vastaava vanha HE 127/2004 vp, s. 18) vahvistettu etukäteisen valvonnan periaate huomioon ottaen valvontapäätökseen, joka koskee valvontajaksoa, joka oli jo päättynyt valvontalain ja uuden sähkömarkkinalain voimaantullessa, on sovellettava kumotun sähkömarkkinalain säännöksiä kuin ne olivat voimassa 31.8.2013. Tätä puoltavat sekä ennakkollisen valvonnan tarkoituksenmukainen toteuttaminen että verkonhaltijoiden asiaankuuluvien suunnittelumahdollisuuksien turvaaminen.

***Sähköverkkotoimintaan sitoutuneen pääoman arvon määrittäminen -
käytönvalvontajärjestelmä ja sähköasematontit***

Vantaan Aviaenergia Oy:n verkonarvo on määritetty vahvistuspäätöksen mukaisesti.

Sähköverkkotoimintaan sitoutuneen pääoman arvon määrittäminen – asiakkaan liittymisjohdot

Sähkömarkkinalain esitöiden (HE 127/2004 vp, yleisperustelut s. 7) mukaan luonnollisen monopolin erityisvalvonnan keskeisiä tavoitteita ovat tasapuolisuus, jatkuvuus ja tehokkuus. Tasapuolisuudella tarkoitetaan yhteiskunnan sisäistä tulonjakoa valvottavien yritysten omistajien ja asiakkaiden välillä. Tasapuolisuus liittyy myös asiakasryhmien välisiin suhteisiin ja silloin tarkastelun kohteena on se, ettei mikään asiakasryhmä kannu suhteettoman suurta osuutta yritykselle suoritettavista maksuista suhteessa aiheuttamiinsa kustannuksiin. Vastaavasti myös valvottavien yritysten kohtelun edellytetään olevan tasapuolista. Tehokkuus puolestaan tarkoittaa asiakkaan haluaman palvelun aikaansaamista mahdollisimman alhaisin kustannuksin.

Sähkömarkkinalain 4 §:n 1 momentin mukaan sähköverkkotoimintaa saa harjoittaa vain sähkömarkkinaviranomaisen antamalla luvalla (sähköverkkolupa). Lain esitöiden (HE 138/1994 vp, 4 §:n yksityiskohtaiset perustelut) mukaan sähköverkon keskeinen asema sähköverkkojärjestelmässä ja verkkotoiminnan monopoliluonne tekevät tarpeelliseksi, että yhteiskunta voi valvoa ja säännellä verkonhaltijoiden toimintaa lupamenettelyn avulla. Edelleen lain esitöiden (HE 138/1994 vp, yleisperustelut 2.2.1. Sähköverkkoluvat) mukaan luvanvaraisuuden avulla valvottaisiin sähkömarkkinalain asettamia velvoitteita luvanhaltijoille. Velvoitteiden vastapainona luvanhaltijat saisivat verkkotoiminnan harjoittamiseen liittyviä oikeuksia, joiden tarkoituksena on turvata verkonhaltijan toimintaedellytykset. Lakiehdotuksessa on pyritty huolehtimaan, että oikeuksien ja velvoitteiden välillä olisi oikeudenmukainen tasapaino. Jakeluverkon osalta luvassa määrättäisiin maantieteellinen vastuualue, joihin velvoitteet ja oikeudet kohdistuvat.

Sähkömarkkinalain 6 §:n 1 momentin mukaan jakeluverkonhaltijalle annettavassa sähköverkkoluvassa määritetään luvanhaltijalle maantieteellinen vastuualue jakeluverkon osalta.

Lain esitöissä (HE 138/1994 vp, 6 §:n yksityiskohtaiset perustelut) on todettu, että jakeluverkon haltijoille tulisi kullekin yksiselitteinen maantieteellinen alue vastuulleen. Siihen liittyvät oikeudet, velvoitteet ja vastuut säädettäisiin toisaalla tässä laissa.

Sähkömarkkinalain 10 §:n mukaan verkonhaltijan on kohtuullista korvausta vastaan myytävä sähkön siirtopalveluja niitä tarvitseville verkkonsa siirtokyvyn rajoissa (siirtovelvollisuus). Lain esitöiden (HE 138/1994 vp, 10 §:n yksityiskohtaiset perustelut) mukaan siirtovelvollisuus tarkoittaa, että monopoliasemassa olevat verkot on avattava tietyin edellytyksin kaikkien halukkaiden käyttöön.

Sähkömarkkinalain säännösten ja lain esitöiden perusteella verkkoluvan mukaisella jakeluverkonhaltijan vastuualueella verkonhaltijan oikeudet, velvoitteet ja vastuut koskevat verkkotoimintaa vain verkonhaltijan yksinoikeuden piirissä olevassa verkossa. Ne sähköverkot, jotka eivät ole verkonhaltijan yksinoikeuden piirissä, ovat joko sähkömarkkinalain nojalla tai yleisen elinkeinovapauden perusteella vapaan kilpailun piirissä. Verkonhaltijaan kohdistuvat sähkömarkkinalain mukaiset sähköverkkotoiminnan velvoitteet ja oikeudet eivät koske näitä kilpailtuja sähköverkkoja. Terve ja toimiva kilpailu sähkömarkkinoilla edellyttää lain esitöiden (HE 138/1994 vp, yleisperustelut 2.2.9. Toimintojen eriyttäminen), että kilpailut sähköliiketoiminnot toimivat liiketaloudellisesti kannattavasti eikä niitä tueta monopolitoiminnoilla (ristiinsubventointi).

Sähkönkäyttöpaikan liittymisjohdon sekä kiinteistön sisäisen sähköverkon rakentaminen, käyttö ja kunnossapito ovat olleet vapaan kilpailun piirissä sähkömarkkinalain (386/1995) voimaan astumisesta 1.6.1995 alkaen. Sähköntuotantolaitoksen osalta muut kuin kiinteistön sisäiset johdot ovat olleet vapaan kilpailun piirissä 27.12.2004 alkaen (laki 1172/2004).

Sähkömarkkinalain 17 §:n mukaan jakeluverkonhaltijalla on yksinoikeus rakentaa jakeluverkkoa vastuualueellaan. Pykälän 2 momentin mukaan muut saavat rakentaa vastuualueelle jakeluverkkoa, jos 1 kohdan nojalla kysymyksessä on liittymisjohto, jolla sähkönkäyttöpaikka liitetään vastuualueen jakeluverkonhaltijan sähköverkkoon, 2 kohdan nojalla kysymyksessä on liittymisjohto, jolla sähköntuotantolaitos liitetään vastuualueen jakeluverkonhaltijan tai muun verkonhaltijan sähköverkkoon tai 3 kohdan nojalla kysymyksessä on kiinteistön tai sitä vastaavan kiinteistöryhmän sisäinen verkko.

Sähkömarkkinalain esitöiden (HE 138/1994 vp, 18 §:n yksityiskohtaiset perustelut) mukaan ellei muusta verkonhaltijan kanssa sovita, toisen rakentama verkonosa jäisi rakentajan tai rakennuttajan vastuulle ja tämä myös vastaisi verkonosan käytöstä ja kunnossapidosta Virasto huomauttaa, ettei tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että kyseinen verkonosa olisi tullut edellä mainitulla tavalla monopolitoiminnan piiriin. Lisäksi lain esitöissä (HE 127/2004 vp, s. s. 46–47) on todettu, että liittymisjohdon keskeinen tunnusmerkki on se, että johto palvelee vain yhtä liittynyttä. Muut liittyjät eivät voi esitöiden mukaan rakentaa omaa liittymisjohtoaan laissa tarkoitettuun liittymisjohtoon, koska tässä tapauksessa tämän operointi muuttuisi luvanvaraiseksi verkkotoiminnaksi.

Liittymisjohdon rakentaminen, käyttö ja kunnossapito eivät kuulu sähkömarkkinalain 17 §:n 2 momentin ja lain esitöiden perusteella lailla säännellyn luvanvaraisen verkkotoiminnan piiriin eikä

tähän toimintaan siten sovelleta vahvistuspäätöksiä. Energiavirasto huomauttaa, että se seikka, mikä taho sähkönkäyttöpaikan tai sähköntuotantolaitoksen liittymisjohtoa operoi tai minkä tahon hallinnassa tämä on, ei määrittele, kuuluuko liittymisjohto luvanvaraisen verkkotoiminnan piiriin. Sähkömarkkinalain uudistamista koskeissa lain esitöissä (EY:n kolmannen energian sisämarkkinapakettin täytäntöönpanoa valmistelevan työryhmän loppuraportti, 17.9.2010, s. 72–73) on yksiselitteisesti vahvistettu sähkömarkkinalain (386/1995) mukaiseksi, ettei liittymisjohtojen ylläpito- tai muita kustannuksia kateta siirtotariffilla ja vaikka liittymisjohdon omistaisi verkonhaltija, johtoa ei sisällytetä verkonhaltijan verkkotoimintaan sitoutuneen pääoman arvoon.

Selvyyden vuoksi Energiavirasto myös toteaa, etteivät sähkömarkkinalain 3 §:n 3 kohdan mukaista liittymisjohtoa vastaavasti koske sähkömarkkinalain mukaiset verkonhaltijan velvoitteet. Liittymisjohtoa ei koske sähkömarkkinalain 9 §:n 2 momentin mukainen liittämismuuttolisä, eikä sähkömarkkinalain 9 §:n 1 momentin mukaiseen kehittämisselvyyteen sisältyvä velvoite rakentaa verkko uudelleen koske asiakkaan liittymisjohtoa, vaikka liittymisjohto olisikin verkonhaltijan hallinnassa. Edelleen kumotun sähkömarkkinalain esitöissä (HE 138/1994 vp, 14 §:n yksityiskohtaiset perustelut) on nimenomaisesti todettu, että monopoliasemassa olevalta verkkotoiminnalta tulisi edellyttää hinnoittelun kohtuullisuutta. Kohtuullisen hinnoittelun vaatimus ei siten koske vapaan kilpailun piirissä olevaa verkkotoimintaa.

Sähkömarkkinalain 3 §:n 3 kohdan mukaan, jos johto on rakennettu yhtä verkonhaltijan asiakasta varten ja se palvelee yhtä liittynyttä, kyseessä on lain tarkoittama sähkönkäyttöpaikan tai sähköntuotantolaitoksen liittymisjohto. Verkonhaltijan sähkömarkkinalain 9 §:n mukaisen liittämismuuttolisämuutoksen on Energiaviraston tulkintakäytännössä katsottu ulottuvan siihen asti kuin verkon rakentaminen on sähkömarkkinalain 17 §:n mukaisesti verkonhaltijan yksinoikeuden piirissä. Energiavirasto huomauttaa, että jos asiakas on rahoittanut johdon, tämä on lisäksi selvä tunnusmerkki siitä, että kyseessä oleva johto on rakennettu sähkömarkkinalain 3 §:n tarkoittamalla tavalla yhtä verkonhaltijan asiakasta varten, eli kyseessä on liittymisjohto. Näin ollen se seikka, että liittymispiste on asiakkaan maksaman liittymisjohdon rakentamisen jälkeen liittymissopimuksella siirretty asiakkaan pääkeskukselle, ei tee kyseessä olevan liittymisjohdon rakentamisesta, -käytöstä ja -kunnossapidosta säänneltyä verkkotoimintaa.

Sähkömarkkinalain 3 §:n 3 kohdan mukaisia liittymisjohtoja ei ole tullut eikä tule sisällyttää verkon rakennetietoihin, vaikka niiden hallinta olisikin siirretty verkonhaltijalle. Virasto toteaa, ettei voimassa olevalla sähkömarkkinalailla (588/2013) oikeustilaa ole tältä osin muutettu. Selvyyden vuoksi virasto myös toteaa, ettei tällä päätöksellä oteta kantaa siihen, onko liittymisjohtojen hallinnan siirtäminen verkonhaltijalle ollut lainmukaista.

Sähkömarkkinalain 28 §:n 1 momentin nojalla sähkömarkkinoilla toimivan yrityksen on eriytettävä sähköverkkotoiminta muista sähköliiketoiminnoista sekä sähköliiketoiminnot muista yrityksen harjoittamista liiketoiminnoista. Sähköliiketoimintoja ei kuitenkaan sähkömarkkinalain 28 §:n 3 momentin nojalla eriytetä toisistaan ja muista liiketoiminnoista, jos liiketoiminta on määrältään tai suhteessa yrityksen harjoittamiin muihin liiketoimintoihin verrattuna vähäistä.

Sähkömarkkinalain ja eriyttämisasetuksen sekä niiden esitöiden mukaisten eriyttämisvelvoitteiden kannalta on selvää, että sähköverkkotoiminnan tilinpäätökseen on tarkoitus sisällyttää vain monopoliluonteista toimintaa. Näin ollen eriyttämisvelvoitteidenkaan kannalta liittymisjohtoihin liittyviä eria ei tule sisällyttää verkonhaltijan verkkotoiminnan eriytettyyn tilinpäätökseen, vaan niitä koskeva toiminta tulee eriyttää säännellyn verkkotoiminnan tilinpäätöksestä.

Koron laskenta

Valvontalain 14 §:n mukaan, jos verkkotoiminnan tuotto on ylittänyt päätöksen kohteena olevan valvontajakson kuluessa kohtuullisen tuoton määrän vähintään 5 prosentilla, on alennettavaan määrään lisättävä korko, joka lasketaan koko alennettavalle määrälle vuotuisena korkona päättyneen valvontajakson ajalta kyseistä valvontajaksoa koskevan vahvistuspäätöksen mukaisesti määritetyn oman pääoman koron keskiarvon mukaan. Hallituksen esityksen (20/2013) 14 pykälän yksityiskohtaisten perustelujen mukaan Energiaviraston valvontajakson päätyttyä antamassa päätöksessä arvioidaan, onko verkonhaltijan noudattama hinnoittelu ollut valvontajakson aikana kokonaisuudessaan säännösten vahvistuspäätöksen mukaista. Vaatimus, jonka mukaan ensimmäisen kauden alijäämä pitäisi huomioida ennen koron laskentaa, ei perustu valvontalakiin. Valvontapäätösten koronlaskennan osalta on sovellettu menetelmää, jossa valvontajakson yli- ja alijäämän määrittely suoritetaan itsenäisesti ilman edellisen jakson siirtyneen yli- tai alijäämän netottamista. Valvontalain 14 pykälästä ja sen perusteluista käy ilmi, että hinnoittelun kohtuullisuuden arviointi koskee vain ko. valvontajaksoa.

Vaadittu menetelmä tarkoittaisi käytännössä yhtiöiden asettamista epätasa-arvoiseen asemaan, kun koronlaskenta ylijäämälle olisi riippuvainen yhtiön ensimmäisen valvontajakson hinnoittelun kohtuullisuudesta. Ensimmäisellä valvontajaksolla ylijäämäiset verkonhaltijat maksaisivat jatkossa aina ylijäämistään koron, kun taas ensimmäisellä valvontajaksolla alijäämäiset eivät. Lisäksi vaadittu menettely tarkoittaisi käytännössä ali- ja ylijäämien siirtymistä yli seuraavan valvontajakson sekä korkoa korolle-laskentaa. Energiamarkkinoiden kohtuullisuusvalvontaa uudistava työryhmä on raportissaan (13/2003) sivulla 84 todennut, että koronlaskentamenetelmässä tulisi kiinnittää huomiota korkoseuraamusten symmetrisyyteen eli siihen onko korko yhtäläinen ylituotolle ja alituotolle, koron määrittämistapaan ja menettelytapojen yksinkertaisuuteen. Näiden perusteiden nojalla Energiavirasto ei muuta koronlaskentamenettelyä vaaditulla tavalla.

RATKAISU

Asianosaisen osalta liittymisjohtojen käsittely valvontatiedoissa on korjattu sähkömarkkinalain ja vahvistuspäätöksen mukaiseksi.

Energiamarkkinavirasto vahvistaa asianosaisen toisen valvontajakson toteutuneeksi oikaistuksi tulokseksi 2 850 tuhatta euroa ja kohtuulliseksi tuotoksi 2 300 tuhatta euroa. Täten toisen valvontajakson kertynyt tuoton ylijäämä on 550 tuhatta euroa.

Verkonhaltijan verkkotoiminnan kertynyt tuoton ylijäämä on ylittänyt kohtuullisen tuoton

määrän viidellä prosentilla valvontajakson aikana. Täten vahvistettavaan tuoton ylijäämään lisätään korko. Lisättävän koron määrä on 30 tuhatta euroa. Liitteessä 2 on laskelma verkonhaltijan ylijäämän koron määräytymisestä.

Ensimmäiseltä valvontajaksolta kertynyt alijäämä on -2 130 tuhatta euroa. Ensimmäiseltä valvontajaksolta kertynyt alijäämä huomioiden kolmannelle valvontajaksolle siirtyvä, vahvistettu ylijäämä on yhteensä 0 euroa. Liitteessä 2 on laskelma verkonhaltijan toisen valvontajakson toteutuneesta ja kohtuullisesta tuotosta.

Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

MUUTOKSENHAKU

Valitusosoitus on päätöksen liitteenä 1.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Sähkömarkkinalaki (386/1995) 3 § 3 ja 8 kohdat, 4 §, 17 § 2 momentti, 28 § ja 38 c §

Ylijohtaja

Riku Huttunen

Laskentatoimen asiantuntija

Tiina Karppinen

LIITTEET

1. Valitusosoitus
2. Laskelma asianosaisen toisen valvontajakson toteutuneesta oikaistusta tuloksesta ja kohtuullisesta tuotosta (salassa pidettävä)
3. Verkon rakennetiedot ja laskelma (salassa pidettävä)
4. Vuosittaiset kohtuullisen tuoton laskelmat vuosilta 2008 - 2011 (salassa pidettävä)

JAKELU

Asianosainen

MAKSUTTA

Valitusosoitus

Muutoksenhakuoikeus

Energiaviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valituskelteisellä päätöksellä tarkoitetaan toimenpidettä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Valitusoikeus on sillä, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on markkinaoikeus.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaunnista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun.

Valituskirjelmän sisältö

Valitus tehdään kirjallisesti. Markkinaoikeudelle osoitetussa valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelämä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- muutoksenhaun kohteena oleva päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu Energiavirastolle tai markkinaoikeudelle.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, jollei päämies ole valtuuttanut häntä

suullisesti valitusviranomaisessa. Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomaisen niin määrää.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeuteen, jonka osoite on:

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI

Faksi: 029 56 43314
sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

LASKELMA ASIANOSAISEN TOISEN VALVONTAJAKSON TOTEUTUNEESTA OIKAISTUSTA TULOKSESTA JA KOHTUULLISESTA TUOTOSTA

Yhtön nimi: Vantaan Aviaenergia Oy

Y-tunnus: 2299780-9

Valvontajakso: 2008-2011

Toinen valvontajakso 1)

Vuosi	Toteutunut oikaistu tulos t€	Kohtuullinen tuotto t€
2008	[ ]	[ ]
2009	[ ]	[ ]
2010	[ ]	[ ]
2011	[ ]	[ ]
Yhteensä	2850	2300

1. valvontajaksolta kertynyt ylijäämä (+) / alijäämä (-) ja mahdollinen korkoseuraamus (+) t€
-2 130
2. valvontajaksolta kertynyt ylijäämä (+) / alijäämä (-) ja mahdollinen korkoseuraamus (+) t€
580
3. valvontajaksolle siirtyvä ylijäämä (+)/ alijäämä (-) t€ 0

Korko

Valvontajakson aikana kertyneelle ylituotolle lisätään korko, jos verkkotoiminnan tuotto on ylittänyt valvontajakson aikana kohtuullisen tuoton määrän yli 5 prosentilla. Lisättävä korko lasketaan valvontajakson ajalta sähkömarkkinalain mukaan käyttäen pääoman koron keskiarvoa.

Valvontajaksolta kertynyt ylijäämä (+) / alijäämä (-) 550 t€

Koron laskentakaava:

Valvontajaksolta kertynyt ylituotto > (5 % * valvontajakson eri vuosina kohtuullisena pidettyjen tuottojen summa)

Valvontajaksolta kertynyt ylituotto * oman pääoman koron keskiarvo vuosilta 2008-2011

Oman pääoman koron keskiarvo vuosilta 2008-2011	6,19 %
Koron määrä	30 t€

1) Julkisessa päätösversiossa hakasulkein merkityt kohdat on jätetty pois viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24.1 §. 20 kohdan perusteella.

VUOSITTAISET VERKON RAKENNETIEDOT JA VERKONARVOLASKELMA

Yhtiö ja toimialue: Vantaan Aviaenergia Oy
Yhtiötunnus: 2299780-9
Valvontajakso: 2008-2011

Salassapidettävä JulkL 24.1§. 20k nojalla alaviitteessä.
Peitetyt tiedot yksilöitävä hakasulkein [...]

	JHA 1)	TASAPOISTO 1)	NKA 1)
2008	[ ]	[ ]	[ ]
2009	[ ]	[ ]	[ ]
2010	[ ]	[ ]	[ ]
2011	[ ]	[ ]	[ ]

1) Julkisessa päätösversiossa hakasulkein merkityt kohdat on jätetty pois viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24.1§. 20 kohdan perusteella.

VUOSITTAISET KOHTUULLISEN TUOTON LASKELMAT

Yhtiö ja toimialue: Vantaan Aviaenergia Oy
Yhtiötunnus: 2299780-9
Valvontajakso: 2008-2011

OIKAISTU TASE 1)

Vastaavaa				
Pysyvät vastaavat	2008	2009	2010	2011
Sähköverkko nykykäyttöarvoonsa	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Muut pysyvät vastaavat tasearvoonsa	853,00	-1,00	0,00	0,00
Vaihtuvat vastaavat				
Vaihto-omaisuus tasearvoonsa	0,00	0,00	0,00	0,00
Myyntisaamiset tasearvoonsa	346,00	253,00	916,00	1574,18
Oikaistun taseen loppusumma	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Vastaavaa yhteensä (t€)	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]

1) Julkisessa päätösversiossa hakasulkein merkityt kohdat on jätetty pois viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24.1 §. 20 kohdan perusteella.

Yhtiö ja toimialue: Vantaan Aviaenergia Oy
Yhtiötunnus: 2299780-9
Valvontajakso: 2008-2011

OIKAISTU TASE 1)

Vastattavaa				
Oma pääoma	2008	2009	2010	2011
Oma pääoma tasearvoonsa	3484,00	4115,00	15,00	42,98
+ Annettujen konserniavustusten oman pääoman osuus	0,00	0,00	0,00	0,00
- Saadut konserniavustukset	0,00	0,00	-2550,00	-1500,00
Poistoerojen ja vapaaehtoisten varausten oman pääoman osuus	0,00	0,00	1598,40	2732,07
Oikaistun taseen tasauserä	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Vieras pääoma				
Korollinen				
Korolliset velat tasearvoonsa	0,00	0,00	6900,00	11500,00
- Annettujen (tp-hetkellä ei maksettujen) konserniavustusten oman pääoman osuus	0,00	0,00	0,00	0,00
Pääomalainat tasearvoonsa	0,00	0,00	0,00	0,00
Koroton				
Verkon liittymismaksut 31.12.2004 tasearvoonsa	362,00	362,00	362,00	362,00
Muut korottomat velat tasearvoonsa	2142,00	955,00	8643,00	783,79
- Annettujen (tp-hetkellä ei maksettujen) konserniavustusten oman pääoman osuus	0,00	0,00	0,00	0,00
Pakolliset varaukset tasearvoonsa	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistoeroon ja vapaaehtoiisiin varauksiin sisältyvä laskennallinen verovelka	0,00	0,00	561,60	959,92
Oikaistun taseen loppusumma	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Vastattavaa yhteensä (t€)	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]

1) Julkisessa päätösversiossa hakasulkein merkityt kohdat on jätetty pois viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24.1 §. 20 kohdan perusteella.

OIKAISTU TULOS 1)

Yhtiö ja toimialue: Vantaan Aviaenergia Oy
Yhtiötunnus: 2299780-9
Valvontajakso: 2008-2011

Oikaistu tulos				
	2008	2009	2010	2011
Liikevoitto	127,00	686,00	-250,00	204,51
0,5 * Toteutuneet keskeytyskustannukset	0,46	16,95	25,01	9,95
0,5 * Keskeytyskustannusten vertailutaso	0,68	0,71	0,75	0,75
Keskeytyskustannusten kannustinvaikutus	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Toteutuneet kontrolloitavat operatiiviset kustannukset	828,00	751,00	899,00	807,55
Tehostamistavoitteen mukaiset kontrolloitavat operatiiviset kustannukset	970,89	1030,78	852,60	865,45
Maksetut verkkovuokrat	0,00	0,00	0,00	163,97
Suunnitelman mukaiset poistot liikearvosta	0,00	0,00	0,00	13,80
Suunnitelman mukaiset poistot verkosta ja arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	489,00	562,00	1075,00	1063,75
Verkon JHA:sta laskettu tasapoisto	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Taseen liittymismaksukertymän nettomuutos	1088,00	489,00	51,00	512,01
Korjattu liikevoitto / -tappio	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Laskennallinen tulos	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Nettomääräiset suojauskustannukset	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Verkkotoiminnan harjoittamisen turvaamiseksi tarvittavasta rahoitusomaisuudesta aiheutuva kustannus	0,00	0,00	-5,74	-5,50
Oikaistu tulos ennen veroja	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Tuloverot	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Toteutunut oikaistu tulos (t€)	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Kohtuullinen tuotto				
Korollisen vieraan pääoman määrä	0,00	0,00	6900,00	11500,00
Oman pääoman määrä	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Kohtuullinen tuotto (t€)	[ ]	[ ]	[ ]	[ ]
Tilikauden ylijäämä(+)/alijäämä(-) (t€)	180,94	-109,81	59,83	421,86

1) Julkisessa päätösversiossa hakasulkein merkityt kohdat on jätetty pois viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24.1 §. 20 kohdan perusteella.